

BUXORO VILOYATI SANOATI RIVOJLANISHINING O'ZIGA HOS XUSUSIYATLARI VA STATISTIK KO'RSATKICHLARI

Shomurodov Elmurod

Guliston Davlat Universiteti talabasi

Ziyodullayev Izatillo

Guliston Davlat Universiteti talabasi

Zaripov Azamat

Guliston davlat universiteti o'qituvchisi

Annotatsiya: Maqola materiallari Buxoro viloyatidagi sanoat ishlab chiqishlari va tog'-kon sanoatlarini o'zi ichiga oladi. Asosiy sanoat turlari haqidagi ma'lumotlar va ularning yillik hajmi. Maqola O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Huzuridagi Statistika Agentligi Buxoro viloyati statistika boshqarmasi ma'lumotlariga va O'zbekiston Respublikasi Davlat Statistika Qo'mitasi ma'lumotlariga asoslanib tayyorlandi.

Kalit so'zlar: Industry, Statistics Committee, manufacturing, pistons, agriculture, industrial products, processing industry, extractive industry, light industry, heavy industry

Kirish

Buxoro viloyatida juda ko'plab, sanoat va ishlab chiqarish korxonalarini, zavodlar, firmalar, qo'shma korxonalar mavjud. 1. "Alpomish" mashinasozlik zavodi (traktorlar uchun gilzaporshenlar ishlab chiqaradi.) Hozirgi kunda Buxoro viloyati sanoati va ishlab chiqarishi bo'yicha O'zbekiston Respublikasida boshqa viloyatlar ichida yetakchi o'rinda turadi. Chunonchi, Buxoro viloyatining sanoati rivojlanishiga o'zining iqlimi va demografiyasi, shuningdek, joylashuvi, tarixiy maskanlari ham ta'sir ko'rsatadi, ya'ni bu viloyatda turizm rivojlanganligi sababli pul massasi yaxshi holatda. Ko'plab qo'shma korxonalar tashkil qilindi. Buxoro viloyatidagi mulkchilikning barcha turiga oid 135 yirik sanoat korxonalarining asosiy qismi Buxoroda joylashgan. Bular „SamKochAvto“ (avtobus va yuk mashinalari ishlab chiqariladi), „Alpomish“ (traktorlar, gilzaporshenlar), „Tajribamexanika“ (parmalash uskunalari), „Kinap“ (kinoapparatura), avtomobillar uchun elektrotexnika asbobuskunalari zavodlari, uyro'zg'or sovitkichlari korxonasi, superfosfat, ammosfos o'g'itlari, sulfat kislotasi ishlab chiqaradigan superfosfat zavodi, liftsozlik, marmar taxtalar, g'isht, asfaltbeton zavodlaridir.

Tahlil va natijalar (Analysis and results)

Cheklangan resurslar sharoitida ulardan oqilona foydalanish, shuningdek, ularning optimal nisbati ishlab chiqarish xarajatlarini kamaytirish va biznes jarayonlarini qurishda muhim omil hisoblanadi. Ishlab chiqarish resurslarining haddan tashqari sarflanishi yoki to'liq foydalanilmasligi qishloq xo'jaligi ishlab chiqaruvchilarining samaradorligini pasayishiga olib keladi, bu esa keyinchalik ishlab chiqarishni kengaytirishning mumkin emasligi va g'alla sanoatining turg'unligida namoyon bo'ladi.

Buxoroda 25 dan ziyod yoʻnalishda avtobuslar qatnaydi. Trolleybus qatnovi yoʻlga qoʻyilgan. Shahar Toshkent xalqaro aeroporti avialiniyalari orqali Respublika viloyatlari va xorijiy davlatlar bilan bogʻlangan. Sanoat korxonalarining 2018-2023 yillar ichidagi oʻsish suratlari quyidagi 1-jadvalda tanishib chiqamiz.

Viloyat sanoatining asosiy koʻrsatkichlari

1-jadval. Buxoro viloyati statistika boshqarmasi tomonidan statistik maʼlumotlar asosida tuzilgan.

Statistik jadvaldan koʻrinib turibdiki Buxoro viloyati sanoati bir xil maromda rivojlanib bormoqda. 2023- yilning yanvar-sentabr oylari yakunlariga koʻra, Buxoro viloyatida YAHM hajmi 4,8 % ga oʻsdi va 52 438,5 mlrd. soʻmni tashkil etdi. Joriy yilning 1 sentyabr holatiga 5955 ta yuridik korxonalar yangidan tashkil etilgan. Bu raqam oʻtgan yilning mos davriga nisbatan ikki barobarga oshganligini koʻrsatmoqda. Viloyatning 14 hududida tashkil etilgan 19 ta kichik sanoat zonalaridagi tadbirkorlik subʼyektlariga jami 115,8 gektar yer maydoni ajratilgan. Ularda ayni paytda 87 nafar tadbirkorlar tomonidan qiymati 67 million AQSh dollari miqdoridagi 96 ta loyiha amalga oshirilmoqda.

Xulosa va takliflar (Conclusion and Recommendation)

2021- yilning yanvar-sentabr oylari yakunlariga koʻra, Buxoro viloyati boʻyicha sanoatda yaratilgan yalpi qoʻshilgan qiymat (YAQQ) hajmi 5 244,4 mlrd. soʻmni tashkil etdi va oʻtgan yilning yanvar-sentabri bilan taqqoslaganda 9,3 % ga, 2017- yilning mos davri bilan taqqoslaganda esa 26,9 % ga oʻsdi. Hozirgi zamonaviy dunyoda Oʻzbekistondagi barcha viloyatlarni sanoat markazlariga aylantirish lozim. Bu Oʻzbekiston rivojiga ulkan hissa qoʻshadi.

Foydalanilgan adabiyotlar roʻyxati :

1. Oʻzbekiston Respublikasi Prezidenti huzuridagi Statistika agentligi: <https://stat.uz> > qo-mita-yangiliklari. 2023-yil statistika maʼlumotlari.
2. Buxoro Viloyati Statistika Boshqarmasi: <https://samstat.uz> > industry-2
3. N.M.Soatov, G.N.Tillaxoʻjaeva. Statistika. Darslik. – T.: Adabiyot, 2016.
4. Rustamovich, U. S. (2017). Features of innovative water management in the modernization of economy. TRANS Asian Journal of Marketing & Management Research (TAJMMR), 6(1), 45-53.
5. Умаров, С. (2017). Основные направления инновационного развития водного хозяйства и его поддержка. Экономика и инновационные технологии, (1), 43-50.
6. Umarov, S. R. (1993). Some boundary value problems for elliptic equations with a boundary operator of fractional order. In Doklady Akademii Nauk (Vol. 333, No. 6, pp. 708-710). Russian Academy of Sciences.

7. Umarov, S. R. (1992). On the well-posedness of boundary value problems for pseudodifferential equations with analytic symbols. In Doklady Akademii Nauk (Vol. 322, No. 6, pp. 1036-1039). Russian Academy of Sciences.
8. Gulyamov, X. (2023). INTER-ETHNICITY IN THE FORMATION OF CIVIL SOCIETY IN UZBEKISTAN HARMONY AND RELIGIOUS TOLERANCE. Interpretation and Researches, 1(12). извлечено от <http://interpretationandresearches.uz/index.php/iar/article/view/1314>
9. Кароматов, И. Д., & Гулямов, Х. Ж. (2017). Медицинские вопросы, освещенные в Библии. Биология и интегративная медицина, (4), 55-75.
10. Toshtemirova Mokhira Makhmud qizi, & Jurakulova Durдона Shuxratovna. (2023). Parasites of the Oral Cavity. Genius Repository, 25, 19–20. Retrieved from <https://www.geniusrepo.net/index.php/1/article/view/176>
11. Rakhmonova Bakhora Kakhorovna, Marupova Madina Khikmatullayevna, & Toshtemirova Mokhira Makhmud kizi. (2023). IMPROVING THE SURGICAL METHOD OF SCAR MICROSTOMY. Galaxy International Interdisciplinary Research Journal, 11(9), 300–304. Retrieved from <https://www.giirj.com/index.php/giirj/article/view/5572>
12. Makhmudovna, T. M., & Makhmadaminovna, K. D. (2023). THE COURSE OF MALFORMATION AND CORNEAL EROSION IN TUBERCULOSIS PATIENTS. Open Access Repository, 4(03), 60-66.
13. Bafoevich, U. B., Rasulovna, K. R. N., & Ziyodulloevna, K. S. (2021). REACTION OF 1, 1, 1-TRIFLUOROMETHYL-4-PHENYLBUTANEDIONE-2, 4 WITH BENZOIC ACID HYDRAZIDE. INFORMATION TECHNOLOGY IN INDUSTRY, 9(3), 939-944.
14. Kochkarova, R. R., & Turgunov, E. (2023). IMPROVING THE METHODOLOGY OF TEACHING CHEMISTRY LESSONS AT SCHOOL WITH THE HELP OF DIFFERENT GAMES. American Journal of Applied Science and Technology, 3(10), 15-19.
15. Xolmurod, S., Saidbek, A., & Qaxharovna, T. G. (2023). SIRDARYO VILOYATI TASHQI SAVDO AYLANMASI KO'RSATKICHLARINI STATISTIK KUZATISH. Нововведения Современного Научного Развития в Эпоху Глобализации: Проблемы и Решения, 1(5), 54-56.